

егемен

Азатстан

Елбасының жаһандық деңгейдегі қайраткерлігінің жемісі

Сирия мәселелерін реттеуге арналған Қазақстанның елордасында биылғы жылдың қаңтар айының 24-25-сі күндері болып өткен халықаралық кездесу Қазақ елінің Президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың әуелден бар дүниенің жайы мен бар адамзаттың мүддесін ойлап келе жатқан адал ниеті мен кеменгер саясатының және жеке басының зор абыройының арқасында қос қанаты отқа шарпылып, тынысы тарылып бара жатқан кең дүниеге жаңа бір тыныс берді.

Сирияда орын алған күрделі ахуал бүкіл әлемдік қоғамдастықтың назарын өзіне аударып отыр. Қазақстан – бейбітсүйгіш ел және БҰҰ Қауіпсіздік Кеңесінің тұрақты емес мүшесі ретінде Таяу Шығыс өңіріндегі қауіпсіздік пен тұрақтылықтың орнап, беки түсуіне мүдделілік танытады. Әуелгі кең дүниенің тарылып бара жатқаны ма бұл?! Өз қауызына сыя алмай сәт сайын құбылып тұрған сол кең дүниенің алқынған тынысы адамзаттың ақыл-есін алғандай болып, адам баласын шарасыз бір күйдің үрейіне бөлегелі де қашан. Байырғы өз елдері мен өз жерлерінен байыз таба алмай, бір басының амандығы мен күн көрісінің жайымен жан сауғалап қалт-құлт еткен жел қайықтарымен ашық теңіз үстімен Еуропа мемлекеттеріне лап қойған босқындар тағдыры, өліспей беріспеске бекінген Сириядағы қарулы қақтығыстардың кесапаты әлемді тығырыққа әкеліп тіреді. Кектеніп алған дүние екіге жарылуға айналды. Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаев Сирия мәселесін реттеу жөніндегі халықаралық Астана процесіне қатысушыларға жолдаған Үндеуінде: «Шамамен 6 жыл бойы жалғасып жатқан қантөгіс жанжал түрлі өркениет пен мәдениет тоғысқан қасиетті өлкеге қайғы-қасіреттен басқа ештеңе әкелмегендігін мойындауға мәжбүрміз», деді. Елбасының осы бір ауыз сөзінде тарихи ақиқат жатыр. Қазіргі деректер бойынша, Сириядағы соғыс кезінде 300 мыңға жуық жазықсыз бейбіт тұрғын қаза болса, 2 миллионнан астам адам жарақаттанып, 5 миллионнан астам адам өз тұрған жерлері мен үй-жайларын тастап, босып

кеткен, соның 1 миллионнан астамы жан сауғалап, шет елдерге ағылғандар. Алеппо қаласындағы әлемдік маңызы бар көне жәдігерлік нысандардың 60 пайызы бүлініп, қиратылса, 30 пайызының түкке жарағысыз үйіндіге айналғандығы да көңіл құлазытады. Ресей, Түркия, Иран мемлекеттері мен Сирияның өзіндегі түрлі көзқарастағы 15 топтың қатысуымен Сирия мәселелеріне арналған Астана процесі адамзаттың осы бір жанайқайы мен жан шырылының түйінін тарқатқандай болды. Осы арада айта кетерлік бір жай, Астанада өткен сириялық реттеу жөніндегі халықаралық кездесу, Сириядағы қазіргі жағдай қарудың күшімен шешілмейтіндігіне бар тараптардың көздерін жеткізді. Астана процесінің басты нәтижесі де, табысы да осы болса керек-ті! Және де «Үшжақты механизм құру» туралы шешім қабылдануы мен сол арқылы ендігі жағдайдың соғыстың тоқтатылуына сай келуін қамтамасыз ету, арандатушылықты болдырмау және өзге де мәселелерді қадағалау да келісіліп отыр. Әрине, Сириядағы әбден ушығып кеткен мәселелердің екі күндік Астана келіссөздерінде толық шешілуі де әу бастан анық болатын. Дегенмен, түрлі көзқарастардағы тараптардың бір-бірлерімен бір үстелдің басында қарама-қарсы отырып, жағдайды талқылауы және де Сириядағы жағдайды ендігі арада соғысып шешу мүмкін еместігіне көз жеткізулерінің өзі Астана процесінің халықаралық аса ауыр жағдайдың сіресіп қалған сеңін қозғауы еді. Халықаралық қоғамдастық мұны Таяу Шығыстағы шиеленісті жағдайды бейбіт жолмен шешудің үміт ұшқынындай қабылдап отыр. Сіз бен біз өмір сүріп отырған дүбірлі дәуірдің яғни ХХІ ғасырдың саяси дүниесі мен келбетін түбірінен өзгертуге өз үлесін барынша қосып келе жатқан сарабал саясаткер Қазақстан Президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың әлемді алаңдатып отырған Сириядағы жағдайды бейбіт жолмен реттеу үшін тараптарды алдын ала келістіріп, Астана процесіне орын беруі халықаралық қоғамдастық тарапынан ризашылық тудырды. Өйткені, Назарбаев – бір ұлттың, болмаса бір халықтың қасіретін тұтас бір адамзаттың қасіреті екендігін үзбей айтып келе жатқан Президент! Бүгінде дүние Нұрсұлтан Назарбаевты бір ұлттың мүддесі аясында ғана шектеліп қалмай, жалпы адамзаттың мүддесін ойлай келген, әлемге өзінің мақсатты мүдделерін айта келген жаһандық деңгейдегі көшбасшы деп таниды. «Әлем алдындағы зор абыройы мен беделінің арқасында Елбасы Қазақстанды әлемдік саясаттағы еш таласы жоқ халықаралық абыройлы әрі жауапты да сенімді серіктес дәрежесіне жеткізді. Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаевқа деген әлемдік сенімнің бастауын, ең әуелі оның бойындағы өз халқына, өз еліне, жалпы адам баласының мүддесіне деген адалдықтан іздеу керек. Жүрегіне әлем сыйған және де сол жүрегімен әлемнің мұратты тағдырын сезе білген Елбасы – қазір әлемнің сенімді саясаткерлерінің бірі. Ендігі арада Қазақстан қоғамы ғана емес, бұдан былай әлемдік қоғамдастықтың өзі де Назарбаевтың ақыл-ойына жүгініп отыратындығы хақ», деп ертеректе айтқан бір пікіріміздің осы арада бүгінгі күннің оқиғасымен орайласып, тағы да ойға оралғаны бар. Ақиқатында, Нұрсұлтан Назарбаев – әлемді бейбіт қатар өмір сүруге шақырып жүрген және соның тамаша үлгісін көрсетіп келе жатқан

әлемдегі бірден-бір Президент! Ұлтаралық қарама-қайшылықтар мен түрлі көзқарастарды ортақ бір мүддеге – татулық пен бірлік мүддесіне тоғыстыра білер Назарбаев саясатын әлем мойындады. Бұл – қазақ елінің абыройы, жалпы адамзаттың бағы! Жер-жаһанның саулығын, адамзаттың амандығын ойлаған және сол бір ізгілік үшін күресіп келе жатқан Назарбаевты бүгінгі әлем, бүгінгі адамзат мына шырылдап жатқан дүниенің жанашыр арашашысы, бір-бірімен тіл табыса алмай, не келісе алмай, не бітісе алмай жатқандарды табыстырушы, араағайыншылық жасаушы ретінде де болды. Күні кешегі Ресей мен Түркияның арасындағы ушығып бара жатқан жағдайды біздің Елбасы өз абыройымен, өз беделімен, өз ақыл парасатымен келістірді. Қазақстанның алдағы уақытта да Біріккен Ұлттар Ұйымының бітімгершілік жүйесін одан әрі жетілдіре отырып, бұл үрдіске жаңа леп ала келетіндігі де сөзсіз. БҰҰ-ның бейбітшілікті қолдау жөніндегі миссияларындағы байқаушылары мен бітімгерлердің санын ұлғайтуды ұсына отырып, Қазақстан Палестина-Израиль арасындағы келіспеушілікті, Таяу Шығыстағы, Ауғанстан мен ТМД кеңістігіндегі қақтығыстарды бейбіт түрде шешуге, Корей түбегіндегі шиеленісті бәсеңдетуге, Африка мен Азиядағы дағдарыстарды еңсеруге қолдан келгенше өз үлесін қосуға ниеттеніп отыр. Міне, Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың әлемді және жалпы адамзатты түрлі қарулы қақтығыстардан сақтау мен оған жол бермеудегі күш-жігері Қазақстанның 2016 жылдың 28 маусымында Біріккен Ұлттар Ұйымының Қауіпсіздік Кеңесінің 2017-2018 жылдардағы тұрақты емес мүшесі болып сайлануына жол ашты. Бұл біз үшін тарихи зор саяси оқиға және халықаралық қоғамдастықтың Қазақстанға деген риясыз құрметі мен биік сенімі екендігін айтуымыз керек. Қазақстан сонау 1992 жылдан бері БҰҰ-ның белді де сенімді мүшесі болып келе жатыр. Бұл орайда Нұрсұлтан Назарбаевқа деген БҰҰ-ның бұрынғы Бас хатшысы Пан Ги Мунның әр кездегі ыстық ықыласы мен сол БҰҰ Бас Ассамблеясының жаңадан сайланған Бас хатшысы Антониу Гутерриштің өз қызметіне кіріспес бұрын өткен жылдың соңында Астанаға арнайы ат басын бұрып, Қазақстанның Президенті Нұрсұлтан Назарбаевпен кездесіп, пікір алмасуы біздің еліміз бен Елбасының әлемдегі абыройы мен беделінің қаншалықты биік екендігін айғақтаса керек. Елбасының жаһандық соғыстың алдын алу және оны толық болдырмау, Орталық Азияда барлық мүдделі елдердің бейбітшілік, қауіпсіздік, ынтымақтастық және даму жөніндегі өңірлік аймақ үлгісін құру, жаһандық бейбітшілік пен қауіпсіздікке төнген және шиеленіскен сын-қатерлердің бірі болып отырған халықаралық терроризм мен экстремизмді барлық мемлекеттердің күш біріктіруімен жоюға үлес қосу ниеті және Африкада толық бейбітшілік пен қауіпсіздік шараларын іске асырмайынша, жаһандық бейбітшілік орнықты болмайды, соғыс пен жанжалдардың алдын алу, адам құқықтарын қорғау, орнықты даму мақсаттарын іске асыру, климаттың өзгеруіне қарсы күрес мәселелеріндегі ұстанымы айқын тұжырымдалған Саяси үндеуінің осы заманғы және де дәл қазіргі күйіп тұрған дүние саясатындағы басшылыққа алар, әлемге ой салар, жаһанға жар сала жүріп ұғындырар ғасыр құжаты. Және де Елбасының

Біріккен Ұлттар Ұйымын ХХІ ғасырдың жоғары әрі жаңа талаптарына сай келтіру, Кеңеске мүше мемлекеттердің мемлекет және үкімет басшылары деңгейіндегі отырыстарын жылына бір не екі жылда бір рет өткізуді ұсынуы БҰҰ беделін нығайтуды, жаһандық әрі өңірлік қауіпсіздік пен тұрақтылықты нығайтудағы мемлекеттер арасындағы шынайы сенімді қамтамасыз етіп, әр мемлекеттің әлемдік қауіпсіздік алдындағы жауапкершіліктерін терең сезіне білу қасиетін одан әрі тереңдете түсуді әріден ойлағандығы деп білеміз. Бір сөзбен айтқанда, әлем тағдырының Астанадағы екі күні Қазақстанның және Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың дүние алдындағы зор беделін тағы да айғақтап, Қазақ елі тағы бір заңғарлы биікке көтерілді!

Жабал ЕРҒАЛИЕВ, жазушы, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері, Парламент Сенатының депутаты

Толығырақ: <https://egemen.kz/article/elbasynyn-dgahandyk-dengeydegi-kayratkerliginin-dgemisi>